

KOGNITIVNA PRISTRASNOST

Pristrasnost unutar grupe

KLJUČNE REČI

pripadnost | grupe | crvene zastavice | vrednosti

Ponekad čak ni ne primećujemo koliko nam je stalo do grupa kojima pripadamo. Bilo da je u pitanju škola, omiljeni bend, grupa prijatelja ili tim, biti deo nečega čini da se osećamo dobro, prihvaćeno i bezbedno.

Ali ponekad, ovaj osećaj pripadnosti može tiho uticati na to kako razmišljamo i u šta verujemo, posebno kada počnemo da svoju grupu vidimo kao bolju od drugih.

„Više verujem ljudima koji su kao ja.“

Skloni smo da ljude u našoj grupi vidimo kao pametnije, ljubaznije i pouzdanije. To može biti dobar osećaj, ali nam takođe olakšava da ignorišemo i osuđujemo ljude van našeg kruga, čak i kada imaju nešto vredno da kažu.

To je ono što radi pristrasnost unutar grupe. Ona nas navodi da verujemo, branimo ili se slažemo sa nečim samo zato što dolazi „sa naše strane“, a da isključimo sve što dolazi od „njih“, bez obzira koliko je to validno.

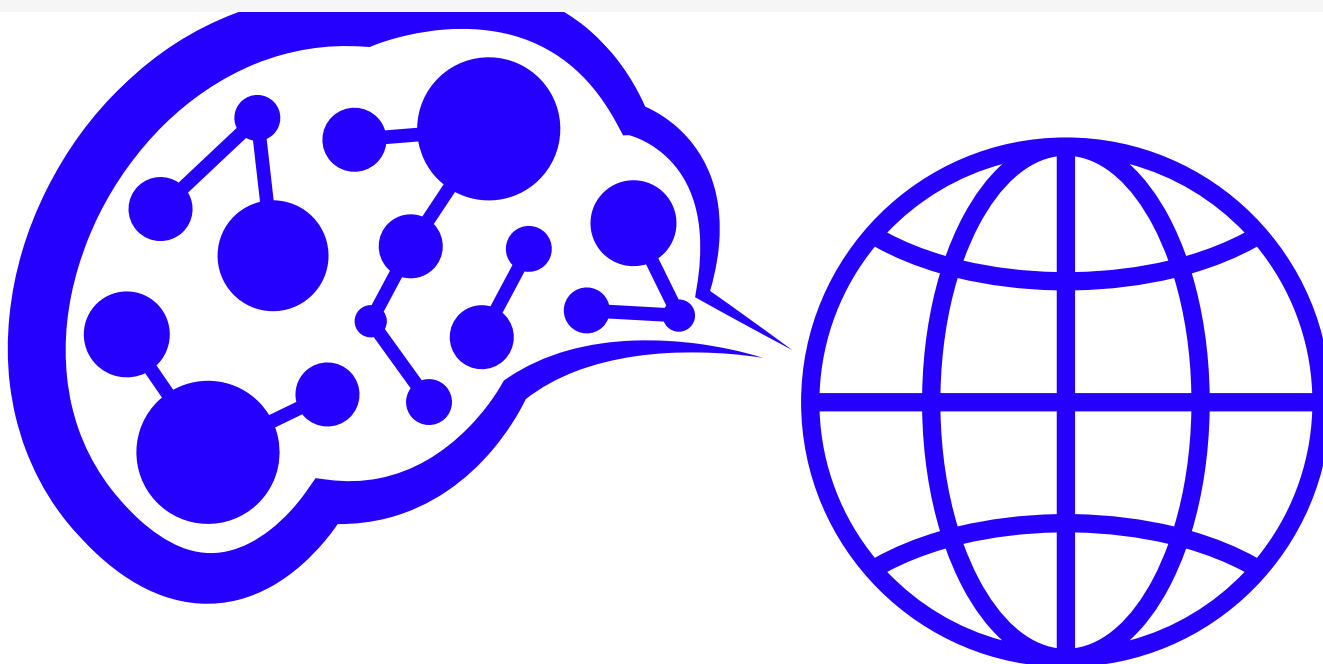

„Više ću verovati u nešto ako to podržava moju stranu priče.“

Zamislite da ste zaista zainteresovani za ekologiju. Jednog dana vidite objavu u kojoj se tvrdi da je poznati političar koji zastupa zaštitu životne sredine odlučio da putuje vozom umesto avionom kako bi smanjio svoj ugljeni otisak. Odmah poverujete i podelite objavu: „Konačno, neko ko drži reč!“ Ali sledećeg dana vidite sličnu objavu o političaru iz suprotstavljene stranke koji radi istu stvar. Vaša prva reakcija? „Da, da, to je samo PR.“ To je pristrasnost unutar grupe na delu. Verovatnije je da ćemo verovati informacijama koje potvrđuju ono u šta naša grupa veruje, a brzo sumnjamo, ignorišemo ili napadamo ono što je na drugoj strani. Nije uvek stvar u logici: stvar je u lojalnosti. A kada lojalnost preuzme kontrolu, ona može da zamagli naš sud.

„Lako je pomešati lojalnost i istinu.“

Kada se osećamo blisko sa nekom grupom, umemo žestoko branimo njene ideje. To nije uvek loša stvar: lojalnost može biti snaga. Ali ako prestanemo da preispitujemo šta „naša strana“ kaže, rizikujemo da upadnemo u eho komore, gde se svi slažu, a spoljni stavovi se isključuju. Čak i pametne, dobronamerne grupe mogu na kraju širiti lažne informacije, poput teorija zavere ili ekstremnih mišljenja, samo zato što se niko ne usuđuje da se ne složi.

„Trudim se da razumem drugu stranu, čak i ako se ne slažem.“

Razumevanje različitih perspektiva je deo učenja i rasta. Podsticanje radoznalosti nam pomaže da vidimo dalje od naše uobičajene grupe i prepoznamo da postoji mnogo načina razmišljanja. Neke ideje mogu u početku delovati nepoznato ili neprijatno, i to je prirodan deo procesa. Možete se osećati blisko svojoj grupi, podržavati njene vrednosti i istovremeno stvarati prostor za različite tačke gledišta. Ova vrsta otvorenosti pokazuje pažnju i svest.

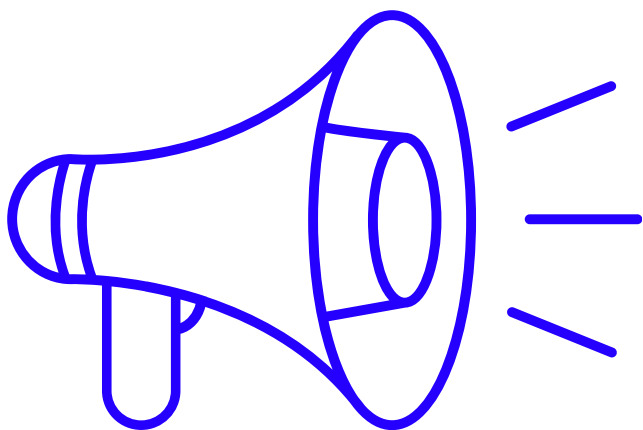
Ponekad je dovoljna kratka pauza, trenutak da se zapitate:

- „Da li bih i dalje verovao/la u ovo da je došlo od nekoga van moje grupe?“
- „Da li reagujem na ideju ili samo na osobu koja ju je izrekla naglas?“
- „Mogu li da saslušam samo da bih razumeo/la, bez donošenja preuranjenih zaključaka?“

Pripadnost nam daje snagu. Razmišljanje o onome u šta verujemo pomaže nam da toj pripadnosti damo značenje.

KOGNITIVNA PRISTRASNOST

Sufinansira
Evropska unija

Finansirano od strane Evropske unije. Izraženi stavovi i mišljenja su, međutim, isključivo stavovi i mišljenja autora i ne odražavaju nužno stavove Evropske unije ili Izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Evropska unija ni EACEA ne mogu biti odgovorne za njih.